

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Plannytt

Nyhetsbrev om planlegging
etter plan- og bygningsloven

Kommunal- og moderniseringsminister Kjersti Stenseng på befarung i Stavanger i anledning arbeidet med en arkitekturstrategi. Byarkitekt i Stavanger Henrik Lundberg viser rundt. Foto: Magnus Skaara Drabløs/KDD

Nasjonal arkitekturstrategi og ny arkitekturpris

Regjeringen har satt i gang arbeidet med en ny nasjonal arkitekturstrategi om fortetting med kvalitet. Strategien handler om hvordan byer og tettsteder utvikles fysisk. Den fremhever hvor viktig kvalitet i det bygde miljø er, både for samfunnsutviklingen og for folks hverdag.

Strategien skal legges frem før sommeren. Den blir et første steg i arbeidet med å løfte oppmerksomheten om verdien av god arkitektur, og skal peke retning for statens videre arbeid på dette viktige feltet. Som en del av arbeidet med strategien har kommunal- og distriktsministeren blant annet avholdt arkitektursamtaler med ulike aktører i Lillestrøm, Stavanger og Bergen.

Regjeringen lanserer samtidig «Statens arkitekturpris», som i år skal deles ut for første gang. Prisen skal fremheve forbilledlige boligprosjekter som kombinerer fortetting eller gjenbruk med høy kvalitet, bærekraft og god byggeskikk. Gode byboliger er årets tema. Etter at fristen gikk ut var det kommet inn rundt 50 nominasjoner.

[Regjeringen skal lage en nasjonal arkitekturstrategi, og lanserer ny arkitekturpris](#)

[Statens arkitekturpris 2025 – en ny pris for god arkitektur i våre omgivelser](#)

Juryen fra venstre: Oddvin Farestveit, Markus Oppedal Jacobsen, Ingerid Helsing Almaas, Anette Morvik Robbestad, Marina Gorruso. Foto: DOGA

Planlegging etter plan- og bygningsloven

Tilskudd til kompetansetiltak innen plan, kart og geodata

Kommunal- og distriktsdepartementet lyser i 2025 ut inntil 7,9 millioner kroner i tilskudd for å øke kompetansen innen planlegging, kart og geodata. Aktuelle søkere er organisasjoner, virksomheter og stiftelser. Søknadsfrist er 20. juni 2025.

[Søk om tilskudd til kompetansetiltak innen plan, kart og geodata](#)

Fagtema med definisjon av grå arealer

Det er opprettet et nytt fagtema med definisjon av grå arealer. Det vil komme mer om dette temaet etter hvert. [Fagtemasidene](#) på www.planlegging.no beskriver hvorfor det enkelte temaet er viktig i planlegging, og viser hvor man

kan finne veiledning og eksempler.

[Grå arealer](#)

Svartebukt havn ved Mørjefjorden for utskipping av larvikitt. Foto: Norgebilder/Kartverket.

Nye maler til planprosessen

Nettsiden med maler til bruk i reguleringsplanprosessen er nå utvidet med maler også for kommuneplanens arealdel. Malene er utviklet for å kunne gjenbrukes av kommunene så langt det passer.

[Maler for planprosessen](#)

Alternative innretninger for innføring av forbod mot nedbygging av myr

Rapporten fra Universitetet i Bergen greier ut korleis eit forbod mot nedbygging av myr kan innførast i norsk lovverk. Rapporten vurderer ulike rettslege alternativ for regulering, inkludert forholdet til kommunalt sjølvstyre, klima- og miljømål, og eksisterande plan- og bygningslovgiving. Arbeidet gir konkrete forslag og analysar som grunnlag for vidare politikkutforming.

ALTERNATIVE INNRETNINGAR FOR INNFORING AV
FORBOD MOT NEDBYGGING AV MYR I NORSK RETT

*Av professor Ingunn Elise Myklebust
og postdoktor Siv Elén Arskog Vedvik
Det juridiske fakultetet, Universitetet i Bergen*

*Utgjeing for Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og
distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet*

[Alternative innretningar for innføring
av forbod mot nedbygging av myr i
norsk rett](#)

[Kartlegging av kommunenes behov og handlingsrom for å ivareta naturhensyn og miljø i arealplanlegging](#)

Naturhensyn og miljø i arealplanlegging

Utredningen vurderer hvordan naturhensyn ivaretas i arealplanlegging etter plan- og bygningsloven. Kommunene har stort handlingsrom, men manglende tydelighet i lovverket skaper usikkerhet om hvilke virkemidler som kan brukes. Variasjon i kompetanse og praksis mellom kommuner fører til ulik håndtering av naturmangfold. Utredningen foreslår lovendringer og bedre veiledning som kan styrke kommunenes evne til å ta hensyn til naturen. Bedre samspill mellom lover og nasjonale føringer anses som nødvendig for mer effektiv naturforvaltning i planleggingen.

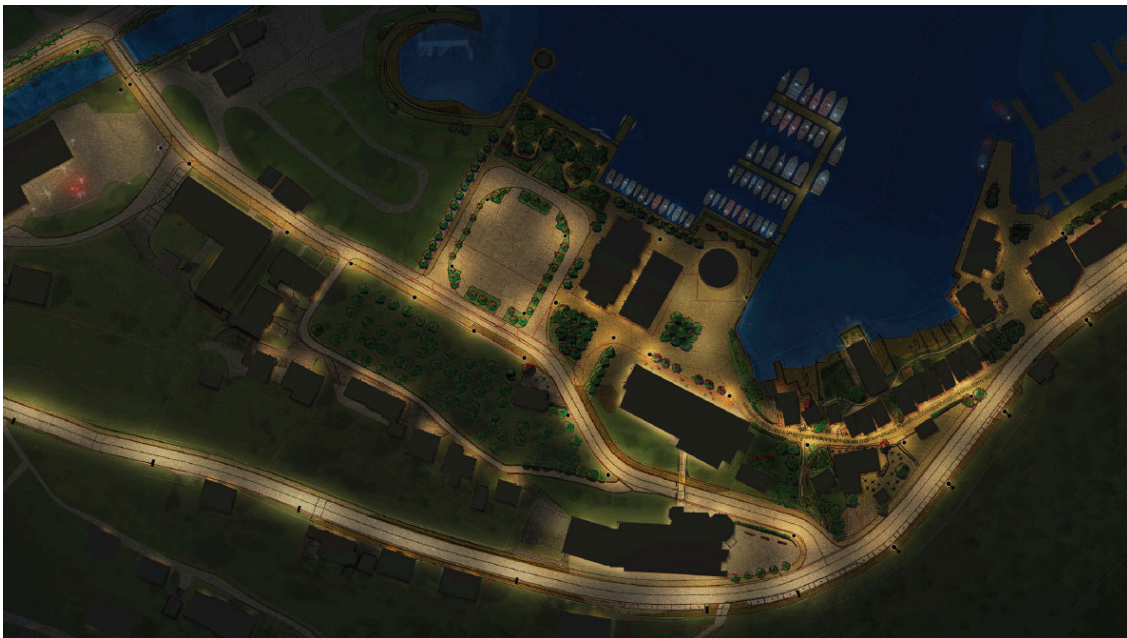
By- og stedsutvikling

Ny veiledning om utebelysning

Kommunal- og distriktsdepartementet har publisert en ny [fagtemaside om utebelysning](#). Siden samler viktig kunnskap om hvordan god belysning kan bidra til økt trygghet, trivsel og bærekraft i den mørke tiden av døgnet og året. I tillegg beskrives utfordringene med økende lysforurensning. Som ledd i arbeidet har Universitetet i Sørøst-Norge utarbeidet rapporten «[Lysforurensning i Norge. Omfang, effekter og kunnskapshull](#)».

Fagtemasiden er utviklet i samarbeid med flere sektormyndigheter og inneholder temabokser om natur, kulturmiljø, helse og energieffektivisering. Hensikten er å inspirere offentlige og private aktører til å planlegge og gjennomføre bærekraftige belysningstiltak. Innholdet vil bli oppdatert etter hvert som ny kunnskap og erfaringer blir tilgjengelig.

[Pressemelding: Belysning som skaper trygghet – og bevarer natten](#)

Lysplanen for Geiranger, Stranda kommune, utarbeidet av Zenisk AS.

Forsknings- og innovasjonsprosjekter i EU

EU har nylig lansert New European Bauhaus Facility (2025–2027) som en del av forsknings- og innovasjonsprogrammet Horisont Europa. Initiativet skal bidra med finansiering av prosjekter som kombinerer bærekraft, inkludering og estetikk – de tre verdiene som er kjernen i visjonen til New European Bauhaus (NEB).

Årets utlysning har frist 12. november, med 118,4 millioner euro tilgjengelig for forsknings- og innovasjonsprosjekter. Det søkes blant annet etter tverrfaglige forskningsprosjekter som kobler grønn omstilling, sosial inkludering og lokaldemokrati, sirkulære og regenerative tilnærminger i byggesektoren, og nye finansierings- og forretningsmodeller for nabolagsutvikling.

[Currently open and forthcoming calls - European Union](#)

Foreslå kandidat til Europarådets landskapspris

Kommunal- og distriktsdepartementet ønsker forslag til norsk kandidat til Europarådets landskapspris 2025–2026. Prisen løftar fram tiltak som tek vare på landskapskvaliteter og aukar bevisstheita om verdien av landskap. Frist for å sende inn forslag er 16. juni 2025. Les meir om prisen og tidlegare vinnarar på:

[Europarådets landskapspris](#)

Kart og eiendomsinformasjon

Uttalelse om buede grenser

En arbeidsgruppe med deltakelse fra kommunene og Kartverket har anbefalt at det bør være mulig å registrere grenselinjer som buesegment. Departementet

holder fast ved at grenser som hovedregel skal registreres som rette linjer, men slutter seg til anbefalingen arbeidsgruppen om at grenser unntaksvis også kan registreres som buesegment.

[Merking og måling av grenser – matrikkelforskriften § 41 andre ledd](#)

Ledige plasser på Samplan

Samplan er kurset for deg som ønsker/trenger større faglig innsikt i samfunnsplanlegging og et styrket tverrsektorielt nettverk. Det tas opp 40 søkere hvert år, og kurset som starter i september har noen ledige plasser, særlig for søkere fra kommuner.

[Samplan 2025-2026](#)

Nytt fra andre

Stortingsmelding om klimapolitikken

I Meld. St. 25 (2024–2025) legg regjeringa rammene for [klimapolitikken mot 2035](#). Både kommunesektoren og arealpolitikken er gitt stor plass i meldinga. Areal er ein knapp ressurs, og planlegging etter plan- og bygningsloven er eit sentralt verktøy for å unngå nedbygging av karbonrik natur. Kommunesektoren er viktig i klimaomstillinga og har mange rollar, der rolla som planmyndigheit står sentralt. Nokre av verkemidla som er omtala i meldinga er klimakrav til byggeplassar, nullutsleppssonar og Klimasats-ordninga, i tillegg til utgreiingar av forbod mot nedbygging av myr, endringar i plan- og bygningsloven for å styrke klimaomsynet, og ei arealavgift.

[Meld. St. 25 \(2024–2025\) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet](#)

Utlysning: Senter for bærekraftig areal- og naturbruk

Forskningsrådet lyser ut midler til inntil fire forskningssentre som skal styrke kunnskap og innovasjon innen bærekraftig bruk og forvaltning av arealer og natur. Sentrene skal bidra til helhetlige løysningar for politikkkutforming og arealforvaltning, og koble forskning tettere til praksis. Satsingen skal samle bred faglig kompetanse og sikre at kunnskapen blir relevant, handlingsrettet og tilgjengelig for samfunnet – slik at vi kan bruke naturen på en bærekraftig måte, nå og i fremtiden.

Utlysningen er todelt:

- Skissefrist: 11. juni 2025 kl. 13 (obligatorisk for å søke)
- Søknadsfrist: 12. november 2025

- [Nye nettsider om boligpolitikk og boligbygging](#)
- [Høring - Forslag til endringer i plan- og bygningslovgivningens regler om beregning av tidsfrister i byggesaker](#)
- [Håndbok i konsekvensutredninger er oppdatert \(miljodirektoratet.no\)](#)
- [Ta hensyn til miljø og klima i arealplanleggingen \(miljodirektoratet.no\)](#)
- [Veileder om støy i arealplanlegging er oppdatert \(miljodirektoratet.no\)](#)
- [Naturregnskap: Hva er det og hvorfor trenger vi det? \(miljodirektoratet.no\)](#)

Arealstatistikk

SSB publiserer endelige Kostra-tall for 2024 den 16. juni. Følg med [her](#).

Arrangementer

Webinar om grep for mer effektiv arealplanlegging

Distriktssenteret og Kommunal- og distriktsdepartementet inviterte 16. mai til webinar om forenkla rettleiing om arealplanlegging. Ein nyutvikla steg-for-steg rettleiing til planprosessen for distriktskommunar vart presentert. Meir informasjon på [Grep for mer effektiv arealplanlegging \(Distriktssenteret\)](#)

Webinarer om natur og klima i planlegging

Følgende webinar er planlagt i samarbeid med Miljødirektoratet

- Planlegging for fornybar energi som tar hensyn til natur og klima (3. juni)
- Planlegging for natur og klima i tettbebygde områder (23. september)
- Konsekvensutredninger for klima og miljø (11. november)

[Kunnskapsarena for klima og natur i planlegging \(miljodirektoratet.no\)](#)

Tolkningsuttalelser om plan- og bygningsloven

[Prinsipputtalelser og fortolkninger](#) fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet om plan- og bygningsrett finner du på [nettsiden om plan- og bygningsrett](#) på regjeringen.no.

[§§ 1-5 og 11-8 – Forholdet mellom motstridsbestemmelsen i § 1-5 andre ledd og hensynssone f](#)

[Tolkningsuttalelse – nullalternativet etter forskrift om konsekvensutredninger § 20](#)

Innsigelsessaker

Avgjørelser i [innsigelsessaker](#) legges fortløpende ut på departementets hjemmesider. Her finnes også innsigelsesstatistikk og annen relevant informasjon om innsigelser.

Planlegging på regjeringen.no

- [Planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Veiledning om plan- og bygningsloven med forskrifter](#)
- [Rapporter om planlegging, geodata, by- og stedsutvikling](#)
- [Rundskriv om plandelen av plan- og bygningsloven](#)
- [Kart og eiendomsdata på regjeringen.no](#)
- [By- og stedsutvikling på regjeringen.no](#)
- [Arealprofiler for kommunene](#)

Plannytt gis ut av planavdelingen
i Kommunal- og distriktsdepartementet
[Abonner på Plannytt](#)
[Tidligere utgaver av Plannytt](#)
E-post: planredaksjonen@kdd.dep.no

KONTAKT

Kommunal- og distriktsdepartementet

Postadresse:

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Sentralbord 22 24 90 90

Vil du endre på måten du mottar disse epostene?

[Meld deg av her](#)